

Skurup – en kommun med rik skolkultur

I detta reportage besöker vi en kommun och träffar entusiastiska lärare med en inspirerande matematikutvecklare.

Långt innan vår folkskolestadga från 1842 antogs, inrättades en skola i Skurup. Det gjordes 1793 på initiativ av Rutger Macklean, godsherre på Svaneholm. Han låg bakom enskiftet i jordbruket, en revolution i det svenska samhället socialt, ekonomiskt och kulturellt. För att bygga ett nytt samhälle behövde människan frihet att utvecklas och förmåga att inhämta ny kunskap, menade Macklean. Han bekostade därför ett års studier för en student hos Heinrich Pestalozzi i Schweiz. Pestalozzi menade att alla barn skulle få förståelse för orsak och sammanhang och bli självständiga i sitt sökande efter kunskap: "Att lära barn mäta, räkna och benämna är en väg till trygghet i kunskapen och därmed självständighet". Vid studentens hemkomst inrättades två skolor på Svaneholms gods, en i Skurup 1793 och en i Sandåkra 1795 (Mårtensson, 1997).

Matematikutveckling

Vid Matematikbiennalen i Malmö 2006 fick Skurups kommun ett av Nämnares stipendier för sin idéutställning om Nils Holgerssons underbara resa: *En kul tur som bygger broar*. Syftet med projektet var att med sagens bärkraft lyfta matematiken över stadi- och ämnesgränser från förskolan till skolår 9 och uppmärksamma eleverna på Skurups kulturarv, se Nämnares nr 3/2006 s 49-52. För att ta reda på vad som hänt efter stipendiet har vi gjort besök i Skurup och träffat lärare från förskola och skola som

beskrivit sina drivkrafter och erfarenheter från pågående utvecklingsarbete.

Vår guide var Ingbert Franke, som anställdes på Mackleanskolan 1972. Som huvudlärare i kemi ägnade han och en kollega mycket tid åt att stimulera till arbete kring miljöfrågor. 1999 fick Ingbert uppdraget som matematikutvecklare i Skurups kommun och tog då ett antal initiativ. Han menar att hans roll varit att verka men inte synas, arbetet får inte vila på en enda person, men Ingbert är å andra sidan medveten om att det är svårt, ja nästan omöjligt att driva utvecklingsarbete utan någon som är eldsjäl eller entreprenör. "Det är så roligt och stimulerande att arbeta med barn och ungdomar! Alla behöver inspiration och alla behöver gemensamma upplevelser att diskutera i just matematik!"

Diagnoser och mål

Från 1992 erbjöds sexåringar plats i Skurups skolor. Idag är 98 % av dessa inskrivna och 80 % går 10 år i grundskolan. (I det följande använder vi de årskursbeteckningar som gäller nationellt). Ingbert tog initiativ till att diagnoser genomförs inom kommunen i åk 6 från 2000. Kommunens nätverk i matematik arbetade 2004 fram en diagnos för åk 3, med Gabrielle Öquist-Palm som en av de drivande. Diagnosresultaten med lösningsfrekvenser på enskilda uppgifter har hela tiden lämnats till kommunens skolor och lärare för åtgärder. Ibland har skolor satt in extra lärarresurser för att stödja eleverna.

Ämnesproven i åk 5 rättas och diskuteras gemensamt av samtliga matematiklärare i skolår 1-6 på respektive skola, för att få underlag för uppföljning. Att ta del av varandras tankar och bedömningar är värdefullt, men också att ha möjlighet att sätta sig in i proven för att få kunskap om innehåll, mål och nivå. Vad är det konkret som elever förväntas kunna med nuvarande kursplan?

Är målen för höga? Nej, det är de inte, säger Gabrielle. Varför når eleverna inte målen? Skolbarnen får inte tillräckligt med lugn och ro, så att de kan få befästa sina kunskaper vare sig i skolan eller hemma, menar hon. Omvärlden är oroligare, det är fler saker som de ska ägna sig åt. Vi undrar om eleverna är medvetna om matematikens betydelse för sin utbildning och sitt medborgarskap, men det tror vare sig Gabrielle eller Ingbert att de är.

Vi diskuterar det pågående nationella arbetet med mål i matematik för skolår 3 och Gabrielle jämför med Skurups diagnos. Hon menar att områden som nämns i föreslagna mål eller kommentarer men inte är med på testet är: Ordningstal, udda och jämna tal, hälften/dubbelt, talserier, överslag, mönster, matematiska likheter och symmetri. Det blir intressant att följa vidare nationellt arbete med en speciell kommentar – som måste finnas – och nationella provet i åk 3, som ska komma.

Gabrielle och Ingbert säger sig ha fått tydlig positiv respons på sitt arbete och menar att de uppmärksammat elever som riskerat att inte nå målen och gett lärarna underlag också för utvecklingssamtal. Det har varit värt slitet. De är oroliga för tendensen att det är färre elever med många rätt och fler med låga resultat. De senare blir allt svårare att åtgärda om inget görs tidigt. Rektorn

på Mackleanskolan tar också upp att skolan fått färre MVG de senaste åren. Ingbert har försökt få till stånd samarbete med gymnasieskolan för att underlätta övergången både för elever med mindre goda och för dem med mycket goda kunskaper, men inte fått den respons han hoppats. Elever på Mackleanskolan har möjlighet att läsa matematik A.

Matematik på dagordningen

Tanken på en matematiktävling presenterade Ingbert 1999 för Skurups Sparbank. Banken ställde upp på idén och har därefter lämnat 12 000 kr i bidrag varje termin. Tanken med tävlingen var att barn och elever tillsammans med hem och skola skulle börja diskutera matematik. Förskola, låg- mellan- och högstadiet får inom samma tema olika uppdrag. Årets tema är Linné, tidigare har man förutom Nils Holgersson haft Vikingar, Gamla tider och Utematte.

Ingbert har också tagit initiativ till ett nätverk för kommunens samtliga skolor och förskolor. Ett 30-tal lärare träffas två gånger per termin för att utbyta idéer och erfarenheter. Ibland ordnas pedagogiska caféer med inbjudna föreläsare. Skurup är även med i ett nätverk för sydöstra Skåne, SÖSK. Där ingår Ystad, Tomelilla, Sjöbo och Simrishamn. Fortbildningsdagar har organiserats och ett gemensamt efterprovningstest för åk 9 har utarbetats av gruppen.

Ingbert menar att han hela tiden haft skolledningens förtroende och tydliga stöd, annars skulle det inte ha gått att få med så många i nätverk och utvecklingsarbeten, som tex det som gav Nämnarenstipendiet 2006. Det fanns med andra ord bra jordmån för arbetet som ledde till biennalut-

ställningen. Att Skurup fick stipendiet kom att uppmärksammas i lokalpress, av skolpolitiker, föräldrar, elever och lärare. Den belönade biennalutställningen föregicks av en omfattande utställning på kommunbiblioteket för att så många som möjligt skulle kunna ta del av arbetet. Den lokala uppmärksamheten har gjort det mycket mer motiverande och lättare att arbeta i mattenätverken.

Ingbert Frankes vision är att inspirera, att lita på andra och få alla med sig. Det viktigaste i arbetet som matematikutvecklare är att få många att dela med sig av kunnskap och erfarenheter och stimulera till gemensamma upplevelser. Han visar särskilt sin tilltro till förskolan, där han menar att både barn och lärare visar stor potential att upptäcka och lära. Upplevelserna där kan göra att barns syn på matematik blir mer kreativ och frigörande och leda till utveckling av varierade uttrycksformer och kreativt tänkande i matematik.

Vi fick också besöka Fasanens förskola där lärare beskrev sitt och barnens arbete under Linnétemat. De drivs av ett ambitiöst

och stort intresse för sitt arbete med matematik. I en samling ser vi hur lärarna utgår från barnens förutsättningar och från vilka som är på förskolan just den dagen. Namnkort sorteras och sätts upp i ett diagram. Barnen känner in former med hela kroppen. Mycket arbete läggs ner på att utveckla barnens upplevelser av och tänkande i matematik. Lena Larsson beskriver förberedelsearbete, gemensamma träffar, arbete och upplevelser. Blir det inte mycket jobb, frågar vi. Hon replikerar snabbt: Det är värt allt extra arbete! Alla på förskolan säger sig ha fått större medvetenhet och kunskap i och om matematik.

På skolan jobbar också Tomoko Helmertz som nyligen fick ett stipendium för bästa examensarbete 2007 i matematik inom Sveriges lärarutbildningar. Hennes jämförelser mellan problemlösning i Japan och Sverige hittar du på Nämnares webbplats. I sitt arbete analyserar hon skolkulturer i Japan och Sverige och ger råd till elever och lärare i de båda länderna. Hon har också lovat att komma med en artikel i ett kommande nummer av Nämnares.

Göran Emanuelsson &
Lillemor Emanuelsson

LITTERATUR

- Franke, Ingbert (2006). Nils Holgerssons underbara resa. *Nämnares* nr 3, 2006, 49-52.
- Helmertz, Tomoko (2007). *Problemlösning – En jämförelse mellan svensk och japansk undervisning*. Examensarbete Malmö högskola.
- Mårtensson, Eric (1997). *Rutger Macklean – Om den stora jordrevolutionen och den nya skolan*. Svaneholms årsskrift 1997.